# СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 9. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 13. січня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 9. Jersey City, N. J., Monday, January 13, 1930. THREE CENTS.


# КОЛЯДУЙМО НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

## АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ НА МОРІ

### ДЕЛЄҐАТИ ЗАБУЛИ ЗА ПАРТІЙНУ ГРИЗНЮ. ПОЧУВАЮТЬ СЕБЕ ТІЛЬКИ АМЕРИКАНЦЯМИ. ВІЙСЬКОВІ БАЛАКАЮТЬ З ЦИВІЛЬНИМИ У НАЙБІЛЬШІЙ ЗГОДІ.

З КОРАБЛЯ „ДЖОРДЖ ВАШИНҐТОН", 11. січня. — Делеґати на морську конференцію в Лондоні почувають себе на морі дуже добре, бо ніхто не хорує на морську хоробу. а конференції на кораблі відбуваються серед дуже приємної атмосфери. Хоч делеґати належать до ріжних партій і поділені на військових і цивільних, то це не впливає уємно на взаїмні відносини. Затурбовані вони всі хіба тільки тим, що одержали по радіо інформації, що Франція ставить перешкоди, бо не хоче погодитися, щоб Італія уявляла собою таку саму морську силу, як Франція.

## ДЕРЖАВНА МАШИНА ЗАСЛАБА.

### ЩОБИ МОЖНА ПЕРЕФОРСУВАТИ ВИКОНАННЯ КАРНИХ ЗАКОНІВ. ТАК ЗАЯВЛЯЄ КОМІСІЯ, ЯКУ УСТАНОВИВ ГУВЕР.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Комісія для прослідження і форсовання законв закінчила свою роботу й предложила президентови звіт, у якім підносить, що проґибіція, крадежі автомобілів, торговля живим товаром та іміґраційні й инші кримінальні злочини вимагають побільшеного державного апарату, якщо хочемо думати про дійсне форсовання законів.

Звіт той буде предложений конґресови.

## ПОДОРОЖІ ЛІТАКАМИ ДЕШЕВІЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Дорога літаком з Ню Йорку до Лос Енджелес коштуватиме від 14. січня б. р. всього тільки $159.92. Ціна та є на половину менша від тої, яку назначено тому пів року, коли відчинено летунську лінію, яка лучить два океани.

Лет триває 48 годин. Частину дороги їдеться залізницею, а решту, головно днем, відбувається літаком.

## ЗАПЛАТА ЗА ПОРЯДНЕ ЖИТТЯ.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Сенатор Смут з Юти обходив 68 уродини. З того приводу заявив, що почуває себе дуже добре й збирає тепер дивіденду за те, що ніколи в життю не пив алькоголічних напитків, ніколи не курив, все їв добрі, але прості страви і завжди працював. Одначе за найбільше щастє уважає те, що Господь поблагословив його доброю і працьовитою жінкою, котра завжди держала дім у як найкращім порядку.

## ЖІНКА ЛАБІЇСТОМ.

### ДАЄ ДОБРУ ШКОЛУ СЕНАТОРАМ. ВІДЗИВАЄТЬСЯ ДО НИХ З ЗАКЛИКОМ, ЩОБИ НЕ СТАВИЛИ ЇЙ ДУРНИХ ПИТАНЬ.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Сенатори Волш і Керевей допитували з рамени Сенатського комітету Миссис Ґлейдис Мун Джонс, літ 30, в справі її лабіїстичної акції щодо попирання низького цла на цукор. Миссис Джонс заступала інтереси цукрових компаній на Кубі. Вона заявила отверто, що побирала за це платню в сумі $230 на тиждень, а крім того побирала тижнево $500 титулом видатків. Дотого одержувала ще місячну платню від Торговельної Палати на Кубі в сумі $1,333.33. Подавши це, ствердила, що працювала в переконанню, що помагає добрій справі. Рівнож наводила багато американських сенаторів, котрі також повнили подібну службу й у тім ніхто не добачував нічого злого.

При допитах заатакувала вона остро комісію за те, що заглядає до приватних листів і нарушує тим конституцію держави. А коли сенатори допитували її про деякі делікатніші справи, то вона відповіла їм без обиняків, щоби перестали ставити їй того рода дурні питання.

## ПРОЦЕСУВАЛИСЯ 20 ЛІТ.

ТЕРИТАВН (Ню Йорк), 11 січня. — Родина нафтового маґната Ракефелера процесувалася за ґрунт із залізницею Ню Йорк Сентрал 20 літ і щойно тепер той процес виграла. Кошти процесу виносили $5,000,000.

## ПРОТИ ВІЙСЬКОВОГО ТРЕНОВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ.

ВАШИНҐТОН, 11 січня. — Посол Колинс з Місісіпі критикував у палаті послів військові резерви, рекрутовані з цивільного населення. Він казав, що ті резерви являються політичною силою армії. Бо в той спосіб треновані особи, розкинені як цивільні люде по цілім краю, по всіх партіях і урядах, являються пропаґаторами військової експанзії, а разом з тим важним політичним чинником.

## ЛЕТУНИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ В ЮНІЮ.

НЮ ЙОРК, 11 січня. — Летунські компанії почали обнижати летунам платні. Це має той добрий наслідок, що летуни почали орґанізуватися в юнію, вступаючи в звязок з Американською Федерацією Праці.

## ЮВИЛЕЙ СТЕНДЕРД ОЙЛ КОМПАНІЇ.

КЛІВЛЕНД, 11 січня. — Тут святкували 60-літний ювилей заснованої Ракефелером Стендард Ойл Компанії.

### ПРОТЕСТ ПРОТИ МІЛІТАРИЗМУ.

Французькі часописи доносять, що один резервовий старшина, якого покликали до військових вправ, розпочав голодівку й запротестував тим проти мілітаризму. По пятиденній голодівці відвезли його до військової лічниці.

### САРАНЧА В ІТАЛІЇ.

В південній Італії появилися хмари саранчі, що вкрили великі простори. Обчислюють, що злетілося коло 150 міліярдів комах. Влада видала розпорядок, щоби її знищити.

### КЕРНИЦЯ 850 МЕТРІВ ГЛИБОКА.

Одна хемічна фабрика в Естонії викопала собі керницю 870 метрів глибоку. Ходило їй о те, щоби мати дуже чисту воду. Копали її цілий рік і коштувала вона 15 тисяч корон.

### ЦІЛЕ ЖИТТЯ В ТЮРМІ.

В Бидгощі (Польща) арештувала поліція 57-літнього Юліяна Горна, без сталого місця замешкання, котрий здобув своєрідний рекорд: на 57 літ свого життя 41 літ просидів в тюрмі за крадежи й инші злочини. На днях Горна випущено з вязниці й він сам зголосився назад до вязниці, бо не знає, що з собою зробити

### ВИКОНАННЯ ПРИСУДУ СМЕРТИ В ҐРУДЗЬОНДЗУ.

На подвірю тутешнього карного дому виконано присуд смерти через повішення на шестикратному злочинці Левандовскому, котрий вбив матір, батька, бабуню, двох братів і сестру. Президент Річипосполитої просьбу уласкавлення відкинув.

### СТАЛІН УБИЙНИКОМ ДВОХ ЖІНОК?

В Москві ходять чутки, що червоний диктатор Сталін убив в свойому приватному мешканню дві жінки, з якими був у близьких зносинах. Звичайно, що потвердження цеї вістки важко діждатися...

### ЗАБОРОНА ЦІЛУВАТИСЯ!

Але тільки на двірцях і лише в Латвії! Тому, що по останньому свистку на двірцях всі падають собі в обійми й з цього приводу богато не може всісти до поїзду, а деколи є це причиною катастроф і нещасних випадків — латвійські власти під карою заборонили цілуватися на двірцях.

### ВУЖІ СПИНИЛИ ПОЇЗД.

Еспанські часописи подали таку відомість: В Африці, в державі Мароко, їхав поїзд через безлюдну околицю. Раптом зачав поїзд спиняти біг, а далі цілковито станув. Виявилося, що саме в той час через залізничий шлях пересувалася череда вужів. Їх богато роздушили колеса, засмарувались і не могли далі котитись. Аж як вужі перейшли через шлях і шини посипано піском, міг поїзд далі їхати.

### ПЕРЕБУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОФЕСОРА КАВНТСА В ХАРКОВІ.

У Харкові гостює проф. нюйорського університету і ґенеральний секретар американського товариства зближення з СРСР проф. Джордж Кавнтс. Проф. Кавнтс детально оглянув місто, приділивши найбільшу увагу оглядові ДЕЗ-у, третьої поліклініки, будинку держпрому, інституту педагоґіки, будинку матері й дитини, ІНО і т. ин. Дня 29. листопада з участю проф. Кавнтса відбулася нарада працівників наукових і культурно-освітних закладів Харкова, де розвязано ряд конкретних питань щодо пожвавлення культурних стосунків між УСРР і Злученими Державами.

### ПОДАТКОВІ ЕКЗЕКУТОРИ В... СУКОНКАХ!

Японська влада видала незвичайне розпорядження: розписала конкурс на посади податкових екзекуторів, котрими можуть бути лише жінки, що не мають більше як 25 літ! До цього вимагана є рівнож краса! Річ у тому, що Японці не можуть відмовити жінкам, а всіх податкових екзекуторів дотепер пускали з квітком.

### РАДУЙТЕСЯ!

Румунські ґазети доносять, що міністерство судівництва хоче вибудувати в повіті Фальчів нову вязницю для політичних вязнів. Вязні зможуть, там носити своє власне убрання, отримувати від родини листи й книжки, а вкінці зможуть після своїх здібностей вибирати якусь працю.

### „ОГНИЩЕ НОВОЇ ЕВРОПИ".

Під проводом відомого французького політика Еріо відбулося в Парижі відкриття нової міжнародньої інституції т. зв. „Огнище Нової Европи". Завданням цеї інституції буде уликшити прибуваючим чужинцям навязати взаємини з французьким громадянством. В дійсності „Огнище Нової Европи" є призначене для дальшого затіснення французько - німецьких взаємин. Предсідником „Огнища Нової Европи" став професор паризької Сорбони, Ліхтенберґер, відомий прихильник Німеччини.

### АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ.

Поліція з Луцька перевела ревізію у всіх відомих політичних діячів ковельського, луцького і любомильського повітів. Арештовано понад 20 осіб, між якими є 5 визначних діячів КПЗУ.

### „УКРАЇНА В ТВОРАХ ЧЕХОВА".

Одеське наукове товариство видає збірник „Україна в творах Чехова". Збірник зачепить питання: українізми в творах Чехова, Чехов і український театр, Чехов в українських перекладах тощо. Збірник виходить під редакцією академіка М. Є. Слабченка і проф. Лазурського.

### БОЙКОТ АМЕРИКАНСЬКИХ ТОВАРІВ.

Противники правительства Кай Шека ведуть аґітацію за бойкот американських товарів за те, що Америка продає китайському урядови воєнні літаки та воєнні матеріяли. На думку протестантів Америка не може підпирати одну з воюючих сторін у горожанській війні.

### КОЖДИЙ МАЄ СВОЮ СЛУЖБУ.

Одна пару горобців, що мають молоденькі, зїдає коло три тисячі ріжних комах тижнево.

### АРЕШТУВАННЯ ФАЛЬШІВНИКІВ ДОЛЯРІВ.

В Дрогобичі арештовано шайку фальшівників долярів, котрі прекрасно перемінювали при помочі ріжних хемічних плинів 1-долярові банкноти на 10-долярові. На чолі банди стояв Генрик Габершток, а помагали йому Пилип Пар, Лєон Ґнєвек та брат Габерштока. Всі вони тепер сидять у тюрмі й не можуть собі помогти.

### 152 ТИСЯЧ ВИЇХАЛО В СВІТ ШУКАТИ ЛІПШОЇ ДОЛІ.

В першім півроку минулого року виїхало з Польщі 152 тисяч осіб на еміґрацію. Найбільше виїхало до Німеччини на сезонові роботи, бо около 82 тисячі. До Франції виїхало 33 тисячі, до Канади 13, до Арґентини 10 тисяч, до Злучених Держав 4 тисячі, до Бразилії 3½ тисячі.

Ще жадного року не виїхало стільки людей на еміґрацію як 1929 року. По цім видно, як тепер дуже тяжко жити робучим людям.

### ОРИҐІНАЛЬНЕ ОГОЛОШЕННЯ.

В одному з часописів в Ковні поміщено цікаве оголошення: „В передбачуванню образуюючих сплетень і поголосок і хотячи успокоїти моє сумління, оголошую публично на тому місці, що каюся за сповнені гріхи. Дуже мені жалко. що я зраджувала свойого мужа й тому я це все йому розказала. Мій муж мені вибачив і на дальше я захowаю йому вірність". Підписана пані Вітканскас. Здається це вперве в історії оголошень читаємо цього рода „визнання..." Безумовно, це дуже „модерн!"

### ЩО РОБЛЯТЬ БОЖЕВІЛЬНІ НА ВОЛІ.

З дому божевільних в Еспанії втекло 32 нещасних умово хорих. Довгий час вони скривались і аж пізніще вдалося поліції їх половити. Один з них розривав шини на залізниці, 11 напали на двір та розпочали бійку зі всіми мешканцями. Трох попалося до цирку на боротьбу з биками і так завзято боролися, що всі бики розбіглися зі страху, а самих божевільних борців мусіли силою обезвладнювати і вязати. Один божевільний зайшов до церкви, перебрався за священика і нібито правив Службу Божу.

## НАСЕЛЕННЯ ВИТРИМАЄ

### ТАК ГОВОРЯТЬ БОЛЬШЕВИКИ, ЩОБИ ЗАСПОКОЇТИ СЕБЕ, КОЛИ НАСЕЛЕННЯ ТЕРПИТЬ СТРАШНУ НУЖДУ. ОЗИМІ ЗАСІВИ МОЖУТЬ ПРОПАСТИ.

МОСКВА (СССР), 11 січня. — Несподівана відлига почалася в Росії. Від Москви до Одеси й від Уральських гір до Смоленська стоїть тепла погода, а сніг на полях майже зовсім розтопився. Це оголило зимові посіви, що грозить їм загибіллю, колиб тепер ударили морози передтим, як засіви знову покриються снігом. Відсутність снігу таксамо зменшує потрібну вогкість на полях, що взаґалі грозить великим неврожаєм.

Колиб дійсно стався неврожай у біжучому році, то це був би страшний удар по всьому комуністичному пляну впровадження соціялізму в Росії. Назагал же становище населення в Радянщині є таке тяжке, як було становище населення Франції підчас Світової Війни. Тоді Клемансо сказав і вірив, що населення Франції видержить, і воно видержало, але таксамо й Людендорф говорив, що населення Німеччини видержить, але воно не видержало. Тепер большевицькі лідери говорять, що населення витримає свій тяжкий стан, а тому, не зважаючи на його нужду, стараються перевести свій плян соціялізації.

Соціялізація хліборобства вимагає великого достачання фабрикатів селянам, а це значить, що міста мусять одержувати річей для задоволення своїх потреб менше. Таксамо програма індустріялізації вимагає якнайбільшого експорту за кордон, а тому вся Росія буде одержувати менше всього, що населення потрібує, й воно змушене терпіти велику нужду.

## ЗМІН НЕ БУДЕ.

ВАРШАВА (Польща), 11. січня. — Премієр-міністер Бартель виголосив у соймі програмову промову, яку сойм приняв до відома. Бартель зазначив, що завданням його уряду буде старатися кооперарувати в своїй діяльности з соймом, дотримуючись конституції польської держави.

Він заявив, що про минуле говорити не буде, бо хоче, щоби воно забулось, а закликав сойм до праці над біжучими та майбутніми справами. Притім підкреслив, що не буде зміни режіму й політики, які встановлені в Польщі з дня приходу Пілсудського до влади. Зміну конституції він обіцює перевести в порозумінню з соймом.

## СТАРАЮТЬСЯ ПОРОЗУМІТИСЬ ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ.

ЛОНДОН (Анґлія), 11. січня. — Представники держав, що вже прибули на лондонську конференцію, стараються порозумітись між собою, щоби полекшити працю конференції. В переговорах анґлійських делеґатів з японськими Анґлія згодилася зменшити скількість своїх кружляків з 70 до 50. Таксамо обидві сторони принципово згоджуються заборонити будову підводних човнів.

## СПОДІВАЮТЬСЯ ПРИНЯТТЯ ПЛЯНУ ЙОНҐА.

ҐАҐА (Голяндія), 11. січня. — Анґлійський міністер фінансів Сновден говорить, що ґазька конференція скоро закінчить свою працю. Не зважаючи на великі трудноші, які ще перед нею стоять, він сподівається, що вже можливо слідуючого тижня вона закінчить свою працю.

Сновден певний, що плян Йонґа буде принятий, не зважаючи на всі трудноші, які стрічаються зі сторони Франції, котра боїться порушення Версальського миру, та держав малої Антанти й Угорщини.

## ГИНУТЬ ТИСЯЧАМИ ВІД МОРОЗІВ.

ПЕКІН (Китай), 11. січня. — Найлютіші морози за останні 60 років навістили Китай. Населення терпить страшну біду, не маючи де захиститися, бо в наслідок довгої горожанської війни зруйновано богато осель і населення живе під голим небом.

Уже перші хвилі морозів принесли смерть принаймні 15,000 Китайців. Населення гине місцями сотками й тисячками, а влада безпомічна допомогти йому.

## ПРОТИ ХРИСТІЯНСТВА.

ШАНҐАЙ (Китай), 11. січня. — Антихристіянський рух у Тсінанфу примусив замкнути шантунґський христіянський університет і шпиталь. Хорих із цього шпиталя перевезено в инші місця й вони знаходяться під наглядом американських та анґлійських лікарів.

Уже кілька днів, як шпиталь пікетують протихристіянські пікети. Йому відтято воду й освітлення. Влада відмовляється втручатися й говорить, що поки пікетчики не вбивають й не руйнують, вона не бачить потреби втручатися.

## ВИҐНАЛИ МОНҐОЛІВ З МАНДЖУРІЇ.

ШАНҐАЙ (Китай), 11. січня. — Китайські війська виґнали монґольський „радянський уряд" і його військо з частини Манджурії, яка була захоплена російськими червоними військами з містом Гайлярдм. Відходячи, монґольські банди розграбили ріжні харчові та товарові склади й захопили з банків 1,500,000 долярів.

Міністер справ закордонних нанкінського правительства заявив, що центральне китайське правительство не затвердить хабаровського договору між делеґатами манджурського та московського урядів, бо в нім порушені питання, які не були в компетенції китайської делеґації.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

| SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy. | | ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи. | |
|---|---|---|---|
| One year | $ 7.00 | На рік | $ 7.00 |
| Six months | $ 3.75 | На пів року | $ 3.75 |
| Three months | $ 2.00 | На три місяці | $ 2.00 |
| Foreign and Jersey City Rates: | | В Джерзи Сіті і Заграницею: | |
| One year | $10.00 | На рік | $10.00 |
| Six months | $ 5.00 | На пів року | $ 5.00 |
| Three months | $ 2.75 | На три місяці | $ 2.75 |

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

# ДО ЛОНДОНУ.

**Американська делеґація виїхала на морську конференцію до Европи. Поїхала з мировими інтенціями і з заявами, що готова піти на дуже далекі уступки, щоби тільки довести до міжнародного порозуміння щодо зброєння на морі. Ті заяви являються доброю дипльоматичною пригривкою. Видно, що вашинґтонський уряд вміє витягати консеквенції з невдачі подібної конференції в Женеві й заздалегідь усуває всякі підозріння. А тих підозрінь не бракує. Попередна конференція розбилася завдяки Англії. Тепер прийшло до зближення англьо-саксонських народів, на яке знова глядять кривим оком инші народи, головно Франція.**

**Лондонська морська конференція повинна принести певні успіхи. Вона являється продовженням тої акції, яку започаткували Злучені Держави Париським договором, знаним у нас як Пакт Келоґа. Тим договором поставлено війну поза законом. Виходилоб, що коли майже всі культурні держави підписали цей договір, то тим самим нема потреби до дальшого зброєння. Та Америка й всі инші держави здають собі добре справу, що Париський договір виглядає гарно на словах, а на ділі він дуже загальний. Бо признає право самооборони, себто дає змогу кождій державі розпочати війну — в обороні своїх „життєвих інтересів". А саме так, а не інакше оправдувано досі всі війни, до чисто заборчих включно.**

**Значиться, треба шукати дальших способів, щоби довести до замирення світа. Треба порозуміння щодо припинення дальшого зброєння. От і для тої цілі скликано морську конференцію. Якщо вона вдасться, то принесе припинення ще більшого зброєння на морі, або й зменшення дотеперішніх морських сил. А як розібється, то настане ще більш нервовий стан, бо держави почнуть ще більш підозрівати одні других о заборчі замисли, а тим самим зачнуться нові перегони в зброєнню на морі.**

**Між Англією і Америкою вже прийшло до певного порозуміння. Найбільшої перешкоди можна надіятися з боку Франції, яка тепер набрала нового страху. Перше тремтіла зприводу німецької небезпеки, а тепер занепокоєна Італією, яка загрожує її пануванню на Середземнім морі. Мусоліні завдав Франції такого страху, що тепер у Франції про ніщо так не говорять як про неминучу війну з Італією. Цілком таксамо, як говорили перше про французько-німецьку війну. Через те Франція буде вимагати від морської конференції спеціяльних привілеїв, особливо щодо підводних лодок і забезпечення свого стану посідання. А це знову втягне Америку в круг европейських проблемів, від яких вона по світовій війні так відвідхрещувалася.**

Д-р Остап Грицай.

# ЧОГО ВЧИТЬ НАС КУЛЬТ ПАМЯТИ „НЕВІДОМОГО ЖОВНІРА"?

Світова війна була великим нещастям для народів, захоплених її кривавою крутіжю. Вона поглотила життя пятьнацяти міліонів людей, вона зруйнувала на десятки літ господарський добробут переможених, а подекуди й націй, що добули перемоги, вона викликала соціяльні переврои необчислимої сьогодні досяглости і страшливий упадок моралі людського життя. Але коли й доводиться нам таврувати нині з усею безоглядністю руїнницькі сторони війни, то не слід нам притім забувати і про те, що всетаки являється додатнім проявом, зродженим з духа воєнного часу. Не місце тут наводити в цілости все, що можнаб навести з цього погляду. Метою цієї статті є обміркувати дещо основніше всього один з красших проявів воєнного духа й часу, а саме культ памяти „Невідомого Жовніра", культ, поширений і плеканий сьогодні всюди, де на боєвищах війни лягали головами Герої народу, і шанований скрізь з пієтизмом, гідним уваги кожної свідомої і розумної людини.

Так розберім же, в чому тут діло.

Шанують память невідомого рядовика великого змагання. Такого, що був в сірім гурті сірою одиницею, клав за справу, за яку боровся, своє найдорожше, бо своє життя, хоч не добув за це не то що голосної слави, але навіть збереження свого імени, будучи тільки виконуючим органом наказів зі сторони найвисшого проводу. І було таких, як він, тисячі тисячів, були їх непроглядні маси, сірі маси тих простих рядовиків, якими славні ґенерали кидали на всі сторони фронтів по боєвій потребі, за кожний раз на преважкий труд, здебільшого в найгірші небезпеки, а часто, дуже часто й на певну смерть, бо смерти той невідомий потомности жовнір мусів дожидатися при кожній нагоді. Тогож першим і останнім обовязком було боротися на життя і смерть по наказу проводу, і не тим турбувався провід, чи згине таких невідомих тисяч чи десять тисячів, а тим, чи шлях, устелений їх трудами, доведе до сподіваної перемоги. І може важко, дуже важко було так тим невідомим почувати иноді, в прескорбній задумі перед кривавим боєм на чужій землі, що ляжуть вони в масових могилах невідомими жертвами невідомої судьби, не прославлені й не оплакані ніким, навіть без благодатного спомину тої скромної вістки, що так часто не вміла сказати, хто оце той холодний труп, що з крісом в застиглих руках простягнувся на кривавому боєвищі.

— Хто він? — питаєшся Смерти.

— Невідомий жовнір — скаже Вона.

І невже це і стільки всієї слави, всього спомину та згадки за їх величаву жертву на вівтарі Рідного Краю?

Ні. Саме та всепоглощуюча остання війна призадумалася глибше над трупами невідомих Героїв.

Колись, за панування славетних імператорів та царів, що розливали моря людської крови ради своєї ненаситности чужим добром, слава кожної великої перемоги ставала виключно уділом царів та їх хижих ґенералів. Царям та ґенералам видвигали монументальні памятники, а простих рядовиків згадували хіба осирочені ними рідні а не було в них рідні, то лиш брат вітер в полі тужив за ними. Але сьогодні, в добу великанської переоцінки життєвих вартостей у їх відношенню до продуктивної праці людини та капіталу вселюдської культури, саме простий жовнір як найактивніший, отже властивий робітник війни набрав далеко більшого значіння, ніж царі та їх ґенерали, коли звалити безліч технічних і найштудерніших засобів, якими мусить уміти орудувати модерна армія. А з цим взірцева справність воєнного робітника, жовніра, вказує все наново на витрачений з його масовою смертю капітал людської сили, відтягнений робітням справді творчої, культурної праці, величаві замисли й досягнення якої потребують нині справних робітників на кожній зі своїх так дуже поширених областей. І воно певно, що кожний з тих невідомих жовнірів, поки наложив головою на кривавому боєвищі збройного змагання, був раніше невідомим жовніром в міліоновій армії рядовиків поступу й культури. Дивімося тільки на безліч тих імпозантних будинків і будівель, що видвигаються нині під хмари могутніми вулицями модерного великого міста. Хіба не зліплені ці новітні піраміди потом праці тисячів невідомих працьовників? Хіба не чуєте гуку молотів цих невідомих з варстатів фабричних заводів і робітень? Хіба не почуваєте майстерної справности невідомих рук в телефонічних централях, в радіостаціях, в нестримнім простуванню трамваїв, авт, залізниць, пароплавів і літаків, хіба не є назви славних фабрик і фабрикантів тільки смішно дрібними іменами для безконечного труду міліонів невідомого робітництва? І якже тому не шанувати нам труду цих невідомих або, коли вони відорвані насильно від своєї корисної праці, невідомими жовнірами погинули на боєвищах війни теж як невтомимі рядовики воєнного діла, не вшанувати їх памяти на рівні з памятю тих полководців, і найгеніяльніші замисли яких булиб нездійснимі без кривавого труду сірої маси невідомих?

От і чому саме найбезоглядніша війна нашого часу навчила нас шанувати гаразд і найдрібнішу й безіменну людську одиницю, якщо та одиниця, захоплена крутіжю великого діла, сповнила на призначеному їй становищі свій, хочби і найдрібніший обовязок з накладом і пожертвою всіх своїх сил. От і чому видвигаються столицями модерного світа найкрасші монументи в честь „Невідомого Жовніра", а голови й репрезентанти держав, коли зїжджаються на стрічу, складають перш за все могутні вінці поклону на цих монументах Невідомому Героеві труду й обовязку во славу, бо так дуже цінує наш час людську працю, доцільну, ділову й ідейну працю, що не лишає без слави і труду — невідомих.

А тепер спитаймо:

Чомуж то й нам, робітникам культурно-визвольної праці в окопі громадянського життя, не братиб собі прикладу з цього труду невідомих?

Головнож нам, Українцям. Нам, які з давніх давен не вміли підпорядковуватися під лад суворої лінії великого обєднання? А не вміли ми цього і ще й до сьогодні не вміємо тому, і тільки тому, що наші славетні міжусобиці не дозволюють нам на таке та взагалі на ніяке трівке обєднання. А чомуж то так? Тому, бачите, що всяка міжусобиця цеж ніщо инше, тільки зазначування особистих інтересів там, де не слід би й думати про такі особисті інтереси. **Але ми не повинні працювати тільки ради особистої слави або ради матеріяльних користей або ради зазначування скрізь і всюди авторітету свойого Я, тільки для діла самого без огляду на те, яка нагорода буде нам за нашу жертвенну працю.** Адже не инакше розумів ідеал визвольної праці наш великий поет Іван Франко, коли в поемі „Каменярі" співав прегарними словами:

І кожний з нас те знав, що слави нам не буде,
Ні памяти в людей за цей кривавий труд,
Що аж тоді підуть по цій дорозі люде,
Як ми пробєм її та вирівнаємо всюди,
Як наші кости тут під нею зогниють.

Кости невідомих Героїв! Скількиж то разів проголошувано в нас ті безсмертні слова поета з концертових естрад, а як розмірно мало дійсного сліду їх в нашій громадянській і визвольній роботі! Як мало ще зваги в нас працювати всеціло й усежертвенно для національної справи без огляду на те, чи буде нам за це слава чи ні, і чи все буде так і мусить бути так, як це ми собі підрахували з уваги на наше Я! Але саме приклад воєнного геройства, так шанованого нами культом „Невідомого Жовніра", вчить нас, яких подвигів, надлюдських подвигів зможе довершувати иноді і дуже дрібний національний гурт, коли індивідуальні сили одиниць спрямовані в залізному обєднанню в в напрямі одної мети й одної цілі. Я кажу: **індивідуальні сили** одиниці, бо ідеал праці, присвяченої виключно в користь загалу з пожертвуванням особистих інтересів цеї одиниці не виключає ніяким чином моменту її індивідуального укладу і підходу до цеї праці. **Побажатиб тільки, щоб цей інивідуальний підхід достроювався доцільно й гармонійно до оконечної цілі загалу, щоб він не йшов в яскравий розріз зі змаганнями і роботою инших, щоб він не розєднував і не руйнував, а навпаки — обєднував і будував.** Обєднуючися в великий гурт невідомих працьовників національної справи, ми з нінякого погляду не потребуємо притім ставати безобразною, сірою масою людей без власної волі і без власної думки, без спромоги власної ініціятиви і власного почину. Значить, ми не маємо цуратися і боятися індивідуалізму в нас, тобто того всього, що є питомим і строго своєрідним у способі думання і в духовости кожного з нас. Цеж тільки московський большевизм намагається перемінювати громадянський загал і суспільні верстви в одну сіру, безобразну й безвольну масу кастратів духа, з однообразною маркою мнимих „пролетарів" та з однообразним намордником комуністичного послушання на лобах. Ні — нинішній світ стремить саме в напрямі просто протилежнім до омертвлюючого ладу катівського большевизму. Нинішній світ не хоче сірої маси затуманених страхом і деспотією рабів, тільки що найширших гуртів одиниць зі свобідною душею, свобідною думкою і змогою свобідного почину в кожній ділянці людської праці під знаком великого, культурного визволення. Це тільки нинішні московські кати обертають усе в голодуючі середовища пролетарської нужди й безпомічности тоді, коли культурний світ хоче двигнути суспільні низи з глибів спролетаризування, бо ні хлібороб ні робітник не потребує бути сьогодні голодуючим пролетарем, коли в нього спромога праці і змога користуватися плодами цеї праці по своїй волі та в добро загалу. Але треба, щоб це була людина зі свобідною волею і свобідною думкою, людина з повною свідомістю ваги своєї праці для себе і для свойого національного гурта. Адже і той невідомий жовнір, що десь там своїм трупом укрив чужу землю, мав повну свідомість свойого завдання, почував усю велич свойого обовязку і певно з питомим собі хнетом і розумінням підходив до нього, сповняючи його. Послух провідному наказові не виключав в нього власної думки про те, як найкраще й найдоцільніше взятися за визвольне діло, але верховною ціллю була йому притім усе і всюди національна справа, за яку боровся, не дбаючи позатим ні про славу, ні про вдяку, ні про ніяку нагороду за свій усежертвенний труд.

Оттак то не біймося і не соромімся і ми ставати невідомими жовнірами в бою за наше визволення в усіх ділянках визвольної праці! А складаючи наше я на її жертівниках, ми, як і міліони тих невідомих борців, виявимо перед світом щось більше й могутніше за це?

Виявимо найглибшу душу, найглибше творче „я" усього народу України.

В. Будзиновський.

# ОПИРИЦЯ.

(Оповіданне).

(1)

— Я лиш так, з цікавости... Може вас кортить? Може загадали відобрати від Якимихи гроші і хочете, щоби я ще раз пішов з вами до неї? Яж вам вже сказав, що моя нога на старім цвинтарі більше не стане. Я вже тоді наївся стільки страху, що зачав сивіти. Іскаючи мене, жінка найшла нині пару сивих волосків. Не хочу посивіти до решти.

— Я справді прийшов просити вас, щоби ви зі мною ще раз пішли до могили Якимихи, та не на те, щоби гроші вибрати, але на те, щоби до них ще докласти.

Дичак аж тепер підвів раптом голову і на Дичака витріщив допитливо свої пулькачі. Здивований спитав:

— Докласти? То ви ще маєте які гроші?

— Ще не маю, але буду мати. Завтра жену на торг бики. Гадаю, що ліпше буде, як всі мої гроші будуть вкупі.

Дичак тепер став думати, якби то кума відвести від того наміру і каже:

— Тепер хочете продавати бики? Тепер? Я чув, що худоба впала. Ліпше заждати.

— Як буду ждати, то втрата буде ще більша. На самій воді годі биків держати, а сіно щось коштує. Худоба впала, зате тепер сіно дороге. Я на сіно маю доброго купця. Возьму і за бики і за сіно.

— Але чи то добре всі гроші держати в однім місци? Ліпше в двох. Пропаде в однім, то не пропаде в другім.

— У Якимихи не пропаде.

— Ну, ну... А як вона за ті ваші гроші купить собі коралі?

— То я її саму викопаю і коралі стягну з неї.

— То таки гадаєте й решту вашої праці занести на цвинтар?

— Ані думаю деинде. Самі скажіть, чи є друге місце таке безпечне, як могила опириці? До неї не приступить ні вогонь, ні вода, ні злодій. Щож? Підете ще раз?

— Яж вам казав, що раніше у мене не було одного сивого волоска. Аж по тій моїй гостині в опириці зачав сивіти.

— Чомуж у мене того нема? У вас мабуть совість нечиста і тому сивієте.

Ті слова потрясли Дичаком. Він жахливо глянув на Бабюка, не знаючи, чому він підозріває у нього нечисту совість. Бачучи се, Бабюк усміхнувся і каже:

— Гадаю, що у вас совість не дуже чиста. Я що лиш нині бачив вашу наймичку. Мені соромно сказати се, але, що правда, то не гріх. Хоч моя жінка ще дуже молода, то я, побачивши ту вашу наймичку, став облизуватися. Ваша жінка о много старша, ви, гадаю, не з дерева. Ви може того сивієте...

Дичак відітхнув глибоко, йому лекше стало. Розсміявся, махнув рукою і сказав:

— Мені таке не в голові. Але, хоч би у мене були такі грішні думки, хоч би й согрішив, то від того не сивівби. Радше відмолодів би.

— Не совісно було би вам зраджувати і занедбувати шлюбну жінку?

— Може булоби совісно, але від того ще ніхто не посивів.

— Жарти жартами, але чи підете зі мною до Якимихи?

— Про се ще пора балакати. Аж продасте бики і вже будете мати гроші, спитайте мене. Може до тої пори я вже отрясуся з того жаху.

Коли Дичак вже не напирав, щоби нових гроший таки не докладати до давних, Бабюк знав, що його гроші прийдуть назад до Якимихи. Вже про те не згадував більше, але звів розмову на що инше і побалакавши ще хвилю, попращався. Коли відходив, Дичак спитав його:

— То ви завтра поженете биків?

— Завтра. І зараз в ночи я хотівби занести гроші.

— Чи завтра прийти до вас на ніч?

— Скажу вам, як верну з міста.

Бабюк вернув до хати і до полудня крутився по обійстю. Пообідавши, пішов до саду і ляг під грушею. Спав які три години. Коли проснувся, став ще раз передумувати свій плян і змінив його. Рішився волів до міста не гнати, бо його гроші, як взагалі вернуть до Якимихи, то вернуть вже сеї ночи. Встав, пішов до хати і каже до жінки:

— Може би ти нині зварила на вечеру з півкопи раків?

— Як наловиш і принесеш, то зварю, — жінка відповіла.

— Іду. Дай торбину.

Громадський став був чверть милі за селом, по тій стороні, де була хата Бабюка. Ніхто не бачив, що Бабюк пішов туди, та що вернув з торбою раків. Заки передав жінці, вибрав два що найбільші і сховав. По вечери пішов спати на оборіг.

Як хотів коли пробудитися дуже рано, то, хоч в хаті спав, не роздягався. Так і тепер зробив. Не роздягся і не роззувся. Спав дуже коротко. Ще на зорях зсунувся з оборога, взяв зпід оборога горщок, цілком такий, як той, що був з грішми в могилі Якимихи і пішов на цвинтар. Зараз пізнав що сеї ночі, може перед годиною-двома, хтось був. Се сказало йому темніще листя, з якого була стріпана роса. Випорпав горщок і здоймив покришку. З уст вихопилоси йому цілком голосно:

— Богу дякувати!

В яму всунув горщок тепер принесений, напхав глини і накрив свіжим кущем полину, бо тамтой вже зівяв і пожовк. Горщок, що до сеї пори був у скритку, взяв під полу і вернув назад на оборіг. Виймив з горшка хустину, розгорнув і став рахувати сотки. Почислив і воркнув до себе:

— Агі! Хиба я вже забув рахувати до трицять?

Почислив ще раз, але знов було зле. І третий раз вийшло недобре. Став класти купки по десять соток. Почислив купки і впрів. Почислив ще раз, чи в кождій купці є по десять банкнотів. Було по десять. Згорнув банкноти до купи і ще раз поклав купки по десять. Почислив купки і перехрестився і каже:

— Я мабуть заспаний. Треба умитися в студеній воді.

Вкинув гроші назад до горшка, накрив їх сіном, зліз з оборога і пішов де керниці. Вернув і став ще раз числити. Числив так і клав купки по десять. Все було зле.

Почув голос жінки, що вже вийшла з хати і на подвірю ганьбила пастуха, бо бичка випустив на вулицю. Бабюк згорнув до купи двацять соток, сховав за пазуху і гукнув:

— Марино, ходи но сюди; до мене на оборіг!

— Та чого аж на оборіг? — жінка спитала.

— Ходи, побачиш!

Коли жінка вилізла до него, він сидів, дивлячися на покладені на хустині три купки соток. Показав їх жінці і каже:

— Почисли, кілько тут є, бо я щось не можу дорахуватися... Я такий заспаний...

Жінка перечислила і каже, що є трицять соток, разом три тисячі гульденів.

— Три тисячі. Саме тілько, кілько було в скритку. Ти чого виймив і взяв сюди, на сіно?

— Ти знаєш, що в скрини гроші не дуже безпечні. Одному згоріли з хатою, другому хтось обікрав. Я хотів сховати їх в якім добрім скритку, але, хоч шукав цілу ніч, такого не знайшов. Занеси назад до скрині.

Жінка закутала гроші в хустину, сховала за пазуху, злізла з оборога і пішла до хати. Коли жінка вже відійшла, Бабюк сказав до себе:

— Отже я таки добре рахував. Дві тисячі забогато. Відки вони там взялися? Чейже кум не доклав мені.

Всунув руку за пазуху, щоби допевнитися, чи там ще є що. Виймив руку з банкнотами. Почислив ще раз. Було так, як перше числив: двацять соток. Бабюк сів і думав:

— Що то за гроші? Чейже не Якимиха доклала їх. І сусід ні. Як би й Дичак хотів там сховати свої дві тисячі, то був би сказав мені, взяв би мене з собою... Дві тисячі... Саме дві тисячі... мав Дичак покладного гроша. То мабуть таки його гроші... Тепер вже знаю, куди стежка в горох. Вкрав мої гроші, так як були, з хустиною і пішов сховати їх до своєї скрині. Гадаючи, що вкрадене вже на віки прилипло до него, доклав до моїх гроший свої дві тисячі і таки в моїй хустині поклав у скриню. Колиж вчув, що я піду до скритка докладати, він боржій вхопив хустину з грішми, та забувши, що там і його гроші, побіг на цвинтар, та вкинув у горщок. Таким способом я дістав назад мої гроші, ще й таку придачу... двацять соток. Я цікавий, що він зробить, коли похопиться? Хиба зараз побіжить виймити...

(Дальше буде).

# ЛИСТ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Один з читачів „Свободи" прислав до редакції слідуючого листа, котрий він одержав з дому. Подаємо його лише виправивши граматичні помилки автора:

„Пишу листа свойому синові ...... 29 року, 8 грудня. Спішу повідомити тебе, мій сину, що твої родичі, по милости Божій, живі й здорові, чого й тобі бажаємо в чужій і далекій стороні, Я тобі тепер хочу розказати, як ми проживаємо.

„У нас уже нема нічого з хазяйства, бо все забрали у мене. Брали, де що бачили очі. Мені гірше зробили, як тобі відомому П... Отож догадуйся сам, як тепер живеться мені. Тепер ще хотять з хати вигнати. Отож дуже прошу тебе, дорогий сину, як ти вже „приписався" (одержав громадянство — Ред.), то пришли мені шифкарту, щоби забрати нас туди, де ти проживаєш. Та поспішай забрати мене звідси, поки ще я проживаю дома, бо дядьки вже пішли на поселення, а я сподіваюся, що мені скоро доведеться пропадати.

„Отож дуже прошу вишли мені шифкарту та „требовання" мене до тебе. Коли я приїду то розкажу тобі все докладно, як тут людям живеться. Жиди кажуть, що колиб ти хотів потурбуватися про мене, то викупив би мене зі страшної біди. Питай там людей з Г... вони там є біля тебе й один уже забирає свого батька, то можеб ми разом виїхали з ним, колиб ти мені скорше вислав „требовання" та шифкарту.

„Я-б ще й сам дещо постарався біля себе, хоч продано всьо й я тепер не маю ні коника, ні корови. Лишилися всі ми лише зі своїми душами. Кажу тобі правду. Маю надію лише на добрих людей, що мені поможуть трохи продати дерева, як дадуть мені продати, бо В... заборонили рубати їх дерево, а мені ще ніхто нічого не говорить про те дерево, що маю на городі. Отож коли я вирубаю його все, то є надія, що зможу виїхати, поки ще не вигнали нас з хати. Т.... вже вигнали, то тепер напевно й нас почнуть виганяти. Оттакі то у нас новини. Хоч з мосту та в воду.

„Ще хочу тобі дещо сказати, мій сину. Землю я здав під колектив три десятини, а собі з родиною лишив чотири, але для засіву її нема й одного пуда зерна. У мене забрали не лише всю худобу, але й пасіку, хліб та насіння й нічого не лишили на харчі. Всім верховодять маняки, іжаки й литваки. Оттаке у нас життя! Отож прошу, мій сину, прочитай цей лист та й задумайся, як найхутше, то я тобі тоді всю правду розкажу. А з тим до побачення. Будь здоров. Прошу докладної відповіди.

„Твій батько..."

До того залучено слідуючого листа сестри нашого читача:

„Лист свойому рідному братові 29 року, 8 грудня. Я тобі, брате, хочу написати кілька слів, які в нас новини. Ми М... відали заміж у К... за М..., що хата над ставом на горбку. Ми самі у колектив пішлиб, та нас не хочуть приняти й нам дуже зле живеться. Я дуже просилаб тебе, брате, щоби ти якось постарався та забрав би тата до себе, а потім тато забралиб нас і маму. Тато їздили до Х... до агента, того, що забрав тебе, то він сказав, що наші тато за один місяць виїхалиб до Америки, якби було від тебе „требовання".

„Жду, брате, скоршої відповіді, бо татові близько до тюрми. Я тобі пишу що тижня листи, а тепер бачу, що ти не одержуєш їх, бо пишеш, що не маєш вісток з дому. коверту з написаною адресою, пишу, то я прошу висилай куверту з написаною адресою, то може тоді ліпше листи будуть доходити. З тим до побачення. Пиши докладно, як ти хочеш зробити.

Остаємося живі й здорові, тільки голі..."

# З українського життя в Америці.

### ШИКАҐО, ІЛЛ.

**Бенкет в честь проф. В. Ємця.**

Шикаґовський Комітет допомоги п. проф. Ємцеви влаштував дня 21 грудня в його честь бенкет, щоби дати можність як п. Ємцеви так і українському громадянству взаїмно себе пізнати. Бенкет відбувся в Конгрес Готел. На бенкеті було присутних 97 осіб.

Голова Комітету д-р М. Сіменович отворив вечер та представив шановного гостя. Він зазначив, що проф. Ємець приїхав до Америки на те, щоби через наш національний інструмент кобзу познайомити Америку з Україною і її народом. Рівночасно представив голова комітету п. Кочана, звичайного українського робітника, за якого помічю п. Ємець дістав змогу до нас приїхати.

По вечері покликав голова комітету д-ра Тарнавського до слова. Бесідник зачав свою привітну промову словами козацької думи. Після слів думи, казав бесідник, судно, на якому їхало козацьке товариство на ворогів, захопила на Чорному морю страшна буря. Судно буря розбила, а козацьке товариство розділила. Одну часть недобитків в бісурменську землю загнала, а другу в дунайське гирло сховала, а третя часть недобитків на Чорному морю потопає. Ми, американські Українці, є рівнож недобитками з великого українського судна й як такі витаємо п. Ємця, рівнож недобитка, який одначе добився вже до берега й став славним на весь світ. Дальше переповідає бесідник коротко життепис шановного гостя, згадавши, як з хлопчини, який зачав грати на скрипці, збитій з дощок, став славнозвісним артистом-кобзарем на славу нам і України. Сьогодня п. Ємець є не лише власністю українського народу, але власністю всесвіту, подібно як Шекспір та Леонардо да Вінчі. Ємець виніс кобзу на світову арену, кобзу, на якій колись грали не лише сліпці-кобзарі, але і самі гетьмани. Ми мильно шукаємо мистецтва лише на естрадах театрів. Мистецтво цвите рівно добре під селянською стріхою, на половині серед чабанів, як в мармурових палатах. Задачею нашою є вивести наше мистецтво зпід стріх і рідніх нив на ширше поле світу. П. Ємець якраз так і робить і тим служить власному мистецтву, як краще і не може, та так здобуває славу і собі, про що свідчать критики найкращих французьких музичних журналів. Ми з того повинні бути гордими, що наш земляк здобуває славу Україні, стається популярним в країнах, де він виступав, і нашою задачею є помогти йому до тоїж самої популярности і в Америці.

Відтак д-р Сіменович попросив пана Е. Королишина і паню Цимбаліст, щоби щось заспівали. Згадана пара відспівала дві точки, а це Елеґію і дует з опери „Запорожець за Дунаєм" при акомпаніяменті панни Вайхер, за що публика нагородила їх грімкими оплесками.

В дальшу чергу покликав предсідатель до слова о. Кузьмака, пароха греко-католицької церкви на Савт Сайд, який говорив так:

Дуже приємно повитати нам кобзаря-мистця з Великої України. Ми все вважали Велику Україну провідником наших думок і стремлінь. Не надармо, бо звідтам вийли такі люди як Котляревський, Шевченко і цілий ряд инших. Під оглядом культурним ми все не могли розвинутися як слід, бо, примушені вести вічну війну з кочовничими ордами Половцями, Печенігами, Татарами і Турками, а відтак з Польщею і Росією, ми не мали змоги плекати мистецтва, бо, як каже латинська пословиця, що „Інтер арма сілент музе!" Тому ми повинні шанувати носіїв нашого мистецтва та помагати їм нести нашу культуру для пропаґанди нашого імени між чужих. У п. Ємцеви я якраз добачую такого носія української культури, за що йому слава і честь.

Відтак п. предсідатель попросив п. М. Костелюка, щоби ущасливив присутніх своїм милим голосом. Пан Костелюк вивязався знаменито відспівавши нам дві пісні, а то: „Ой не стелися, хрещатий барвінку" і „Сунуться, сунуться хмари".

Відтак предсідатель попросив до слова архиепископа української автокефальної церкви, преосв. о. Теодоровича. Шановний бесідник повитав присутних та згадав, що з п. Ємцем він знакомий з України з так званого чотирокутника смерти. В ті критичні часи приїхав п. Ємець до київської ґрупи військ отамана Тютюнника, де бесідник був полевим священиком. Хорих і сумних стрільців підніс п. Ємець на дусі й оздоровив їх своєю грою на кобзі. Стрільці побачили живий образ нашої бувальщини, побачили в піснях п. Ємця лиця наших славних героїв минулих віків і це їх скріпило на дусі і додало сили до дальшої боротьби. Дав п. Ємець чужинцям нашу пісню і дав він її і нам і то в часі, коли ми цього найбільше потребували. Кобза, говорив дальше шановний бесідник, це інструмент геройчної частини нашого народу, яка не мириться з ворогом. В часи, коли ще не було печатаного слова, кобзарі повнили інформаційну службу та заступали нам ґазету. Подібно як на заході „мінстрелі", у нас кобзарі були носіями новин, які передавали, граючи на кобзі. Нехайже пісня, якою любувалися наші гетьмани, лунає і кличе нас до дальшої витревалости і боротьби і нехай зродить міцну волю до перемоги. Тому, пане Ємець, співайте нам і кличте нас до боротьби за Україну.

Відтак на просьбу предсідателя панове Атаманець і Костелюк відспівали дует „Де ти бродиш" та пісню „Серед поля широкого". Ця послідна пісня дуже надавалася до того рода бенкету, бо співає вона про часи кобзарські на Україні.

Відтак гр. Мусійчук відчитав поему, яку він уложив в честь п. Ємця, з нагоди його приїзду до Америки. Відтак промовив п. Змагар, представник білоруської кольонії в Шикаґо, котрий сказав. Коли Україна стратила на полях бою все, то сини її, які не стратили ще своєї власної зброї, пішли в світ голосити за свою батьківщину та пригадувати світови, що й Україна була колись могучою та страшною для сусідів. Пан Ємець вибрав собі за свій щит народний струмент, кобзу, пішов в світ і виніс так кобзу на міжнародну арену, співаючи та граючи про вільні часи на Україні. Заграй і нам, розбуди кров у рабської української маси, а я вірю, що нарід відгукнеться і українське козацтво разом з білоруським лицарством здобудуть волю і свою державу.

Відтак предсідатель попросив п. Ємця, щоби забрав слово. Пан Ємець сказав так: Дякую перше всего всім громадянам, які причинилися чимнебудь до мого приїзду в Америку, а зокрема дякую п. О. Кочанови.

Нині я переживаю дуже щасливу хвилю. Всі мене величають, що я поклав великі заслуги для українського народу. Я одначе повнив лише свій обовязок. Покинувши оруже, я взяв за иншу зброю, кобзу, та пішов з нею в світ, тримаючися тої засади, що і поза Україною треба воювати за Україну. Я щасливий, що бачу тут представників ріжних політичних і релігійних переконань за одним столом. Так і треба. Плачі і нарікання на чужині нам не поможуть. Шановний гість навів один вірш гетьмана Мазепи, який тяжко було собі записати, але який кінчається словами: „Самі себе звоювали". Ті слова, казав п. Ємець треба прибити на кождій українській хаті для перестороги на будуче.

Відтак згадав п. Ємець інвалідів, які бідують в краю та радив щиро як і досі помагати тим бідолахам фінансово.

Відтак на просьбу присутних п. Ємець заграв одну пісню на кобзі. На салі тихо, хоч мак сій. Пан Ємець заграв сумної, переплітаної бурхливими місцями, а народ слухав і не міг начудуватися, що в нас є такий гарний народний скарб як кобза і такі кобзарі як п. Ємець, та грімкими оплесками нагородив Кобзаря.

На тім бенкет пізно нічу закінчено. Годиться ще згадати, що д-р В. Сіменович в межичасі як п. Ємець строїв кобзу, дав присутним влучний виклад про ґеніїв, які родяться.

**С. Куропась.**

### НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

**Будуймо силу, попрім українсько-американську стейтову орґанізацію.**

Загальний Комітет Стейтової Орґанізації Українців стейту Конетикот відбув дня 25. грудня 1929 р. своє засідання в церковній галі при 127 Парк улиці в Ню Гейвен. Прочитано протокол стейтового зїзду, який відбувся дня 3 листопада 1929 р. А далі розведено дискусію над статутом орґанізації, який одобрено. Рішено подбати, щоби кожда громада стейту Конетикот святкувала того року врочисто память нашого ґенія Тараса Шевченка, стараючись влаштувати відповідний концерт.

Рішено поробити приготовання до великої прогульки кораблем до Коні Айленд в Ню Йорку. Для тої цілі вибрано комітет, до якого ввійшли: Д. Чернявський, Л. Бих, Ол. Мерещак, Й. Підлуцький, К. Марущак.

Дальше обговорено справу ситизенських клюбів, які повинні існувати в кождій українській кольонії. Рівнож взято під увагу наші школи й рішено подбати, щоби по всіх українських школах стейту був принятий один плян науки.

Рішено виробити якнайскорше чартер, а головні урядники мають бути бондовані на суму $1,000.

Говорено рівнож і про те, щоби завести пропамятну книгу стейту Конетикот, яку потім відосланоб до музею.

Слідуюче засідання комітету відбудеться 23 марта в місті Ню Гейвен, в 4 годині пополудні.

На закінчення рішено часописною дорогою візвати всі українські громади стейту Конетикот, щоби приступали до Стейтової Орґанізації, бо тільки цею дорогою зможемо створити українську силу й принести більшу користь собі, нашим дітям і старому краєви. Розбиті нічого не вдіємо, ні не поступимо вперед. Обєднані будемо мати більшу політичну силу, з якою будуть числитися чинники, у яких руках провід того краю, в якім живемо. Обєднані створимо згодом і матеріяльну силу та дамо більшу допомогу нашим братам у краю.

Хто бажає добра нашій іміґрації, той вступає в ряди Стейтової Орґанізації. Хай не бракує ні одної громади. Голоситися треба на адресу:

**M. Dolhey,**
**117 Lloyd St., New Haven, Conn.**
**Михайло Довгий,** рек. секр.

### ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ.

**Ню Йорк, Н. Й.** — П. Сокальчук $10, по половині на Рідну Школу й народний податок.

# МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що на річнім мітінґу, 31 грудня, вибрано слідуючий уряд на 1930 рік: Михайло Баран, предс.; Роман Струж, заст.; Йосиф Жарський, кас.; Андрій Корнило, заст.; Николай Піґура, секр. фін. Андрій Бусько, секр. рек.; Вас. Гіль, Левко Кулич і Василь Маланяк, контр. комісія; Юрій Гук, Григорій Дячик і Дацко Струж, надз. хорих. — М. Баран, предс.; Й. Жарський, кас.; Н. Піґура, секр. фін.



# ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

### АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО НАГУРСЬКОГО.

З Шикаґа переслано нам витинок з "Evening American" December 16, в якім читаємо:

**HIGH PRAISE FOR NAGURSKI.**

So far as Big Ten activities on the gridiron are concerned the name of Bronko Nagurski is no more. That demon football player has finished his career in a blaze of glory. What he has done will not be negotiable at the bank, but there is great pride in knowing that he has won the highest praise from Dr. Clarence W. Spears, coach of Minnesota. When Nagurski scored the two touchdowns that helped the Gophers beat Wisconsin in the final game of the season the Gopher star wound up a career as "the greatest all-around football player I have ever seen," according to Dr. Spears. The doctor was All-American guard at Dartmouth in 1915 and is a great student of the pigskin game.

"In my career as a player and as a coach I have played against and coached against the best teams of the East and Middle West and I have never encountered Nagurski's equal," says Spears. "Of Ukrainian blood, the "Big Nag' is a physical brute with an artistic temperament. His development, or evolution, from end to tackle to pulverizing fullback is one of the dramatic features of a game chockful of the unusual. When he cracked three ribs in that Iowa game last year and was forced to wear a brace, Nagurski went back into the line, he said, to play some football standing up straight inasmuch as he could not bend over to take the passes from center. His going takes a great athlete out of college foot-ball."

**В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".**



ВИТНІТЬ ОТСЕЙ КУПОН

ПОЗІР! СЛУХАЧІ РАДІЯ! ПОЗІР!

Для вигоди Шановних слухачів Радія, які схотять пересилати свою оцінку з української програми на стації WAAT, почавши від тепер будеться подавати на купоні пісні друком. Пересилач потрібує лиш дописати від себе побіч кожної пісні числом точку (пойнт), а підписавши своє імя і адресу, вислати листом куди слід.

ХВ. ЗАРЯДЕ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОГРАМИ НА РАДІО WAAT, JERSEY CITY, N. J.

Я, нище підписаний, пересилаю свій голос в користь хорови Бойна [illegible] Елізабет. Н. Дж., що співав на радіо дня 12-го січня, 1930, під управою Стефана Грабара.

За першу коляду (На небі зірка) ........
За другу коляду (Бог ся раждає) ........
За трету коляду (Нуте, брате сусіде) ........
За четверту коляду (Ізрівнай, Боже, гори долини) ........
За пяту коляду (Ой дивна, дивна) ........
За шесту коляду (Во Вифлеємі нині новина) ........
За сему коляду (Нова радість стала) ........
За осьму коляду (Радуйтеся усі люде) ........
Разом всіх точок (пойнтів) ........

При слуханню на Радіо, проситься держати цей купон перед собою і значити точки (points) як слідує: Відзначаючо 90—100; дуже добре 80—89; добре 70—79; вдоволяючо 60—69; недостаточно 50—59; лихо 40—49.

Моє імя ........
Адреса ........

ЗАШЛІТЬ ДО
SURMA, 103 AVE. A, NEW YORK, N. Y.

# ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

### РОЧЕСТЕР, Н. Й.

**З вечері на інвалідів.**

В церковній гали при 303 Годсон Евеню в Рочестер, Н. Й., дня 21. грудня 1929. відбулася спільна вечера, якою занялися наші парохіянки. Кождий був дуже цікавий подивитися, що наші парохіянки можуть і вміють зробити. Хто прийшов, то певно не пожалував, бо вечера відбулася надзвичайно добре й для всіх вдоволяючо. Всі гості будуть довго памятати вечір 21 грудня 1929., який повинен бути записаний в тих, що памятають за парохію і за Рідний Край та краєві звичаї й обичаї. По вечері о. В. Турула підніс гарну думку П. Росоловської, щоби не забути нинішнього вечера за наших інвалідів, яким потрібна матеріяльна поміч.

По цім п. Матковська попросила **предс. Укр. Н. Союза п. М. Мурашка,** щоб він забрав голос. П. Мурашко представив положення громадське в нашій місцевости і положення українського народа в Европі. Представив положення інвалідів і говорив про потребу захисту Дому Інвалідів, який повинен бути дарунком від американських Українців. По закінченню промов попрошено п. Росоловську і п. Матковську, щоби занялися збіркою, котра принесла $17.36.

Збірку вислано через Обєднання на інвалідів.

**П. Росоловська.**

### ГЕМТРЕМК, МІШ.

**Збірка на бойовий фонд УВО. І на „Сурму".**

На пікніку тов. ім. Шашкевича дрібними датками зібрано $3.60; з продажі „Сурми" за вересень $1.75; на передплату „Сурми Іван Лобур дав $1. Я спровадив календарі на дохід бойового фонду. Товариші мої помогли продавати мені їх. З календарів зібрано чистого доходу $14.65.

З того заплачено за „Сурму", котру ми давали дармо $3.65. То чистого доходу з календарів на бойовий фонд було $11.

Разом я вислав через „Обєднання" до краю $21.

**Андрій Патра.**

**НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.**

# ЖАРТИ.

**Терпеливий урядовець.** Гість (до урядовця): Пане! Я тут уже годину!

**Урядовець:** Пане, я тут уже двацять семий рік, а не нарікаю!

— Як називаєшся?
— Сновден.
— То цікаве! Є гора такої-самої назви.
— Я знаю, одначе це не я.

Бувший генерал австрійської армії Ґальґоці, який помер недавно, був одним із найздібніших стратеґіків. Франц Йосиф не затвердив ніякого предложення, доки не порадився ген. Ґальґоція. Раз одержав Ґальґоці до заопініювання проект, на його думку нерозумний. Одначе проект випрацювала якась вплива особа, а з куртуазійних причин треба було конче здійснити його. Тому Ґальґоці видав таку опінію: „Читав, ще раз перечитав, нічого не зрозумів, згоджуюся — Ґальґоці".

— Ну і що робитимеш, коли я вмру, ти виродку! — каже батько до сина.
— Тесаме, що й батько.
— Одним словом: будеш ціле життя неробою та дурнем! — кричить батько.

# КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

## за грудень 1929 року.

### ПРИХІД:

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 1. | 405.89 | 141. | 29.96 |
| 2. | 192.68 | 142. | 124.76 |
| 3. | 84.01 | 143. | 28.94 |
| 4. | 95.41 | 144. | 49.88 |
| 5. | 98.23 | 145. | 52.86 |
| 6. | 40.14 | 146. | 136.56 |
| 7. | 213.63 | 147. | 425.05 |
| 8. | 201.82 | 148. | 13.06 |
| 9. | 146.60 | 149. | 38.13 |
| 10. | 195.70 | 150. | 28.11 |
| 11. | 4.99 | 151. | 88.70 |
| 12. | 112.21 | 152. | 75.79 |
| 13. | 47.92 | 153. | 12.55 |
| 14. | 94.95 | 154. | 45.38 |
| 15. | 31.46 | 155. | 361.18 |
| 16. | 53.50 | 156. | 112.35 |
| 17. | 32.73 | 157. | 43.98 |
| 18. | 122.74 | 158. | 11.39 |
| 19. | 12.72 | 159. | 76.14 |
| 20. | 164.09 | 160. | 85.82 |
| 21. | 87.26 | 161. | 135.18 |
| 22. | 97.59 | 162. | 44.10 |
| 23. | 51.83 | 163. | 101.75 |
| 24. | 126.00 | 164. | 95.54 |
| 25. | 46.37 | 165. | 117.73 |
| 26. | 32.89 | 166. | 13.44 |
| 27. | 45.51 | 167. | 52.80 |
| 28. | 160.20 | 168. | 184.24 |
| 29. | 160.94 | 169. | 62.98 |
| 30. | 81.08 | 170. | 198.27 |
| 31. | 155.85 | 171. | 48.92 |
| 32. | 46.99 | 172. | 33.67 |
| 33. | 80.67 | 173. | 31.39 |
| 34. | 109.05 | 174. | 25.49 |
| 35. | 23.78 | 175. | 126.68 |
| 36. | 88.58 | 176. | 54.99 |
| 37. | 76.49 | 177. | 74.66 |
| 38. | 246.08 | 178. | 34.35 |
| 39. | 139.68 | 179. | 181.87 |
| 40. | 33.66 | 180. | 6.86 |
| 41. | 36.57 | 181. | 149.54 |
| 42. | 122.66 | 182. | 148.48 |
| 43. | 65.14 | 183. | 117.26 |
| 44. | 174.42 | 184. | 8.53 |
| 45. | 197.84 | 185. | 100.19 |
| 46. | 44.93 | 186. | 64.38 |
| 47. | 39.52 | 187. | 48.01 |
| 48. | 62.39 | 188. | 33.91 |
| 49. | 21.14 | 189. | 34.83 |
| 50. | 43.26 | 190. | 21.54 |
| 51. | 53.45 | 191. | 84.71 |
| 52. | 44.86 | 192. | 73.86 |
| 53. | 60.88 | 193. | 158.62 |
| 54. | 21.43 | 194. | 17.86 |
| 55. | 107.62 | 195. | 41.56 |
| 56. | 125.80 | 196. | 40.97 |
| 57. | 114.79 | 197. | 36.67 |
| 58. | 109.25 | 198. | 61.67 |
| 59. | 157.56 | 199. | 11.26 |
| 60. | 19.96 | 200. | 83.16 |
| 61. | 58.13 | 201. | 68.81 |
| 62. | 69.83 | 202. | 43.53 |
| 63. | 266.62 | 203. | 85.85 |
| 64. | 83.01 | 204. | 127.97 |
| 65. | 312.38 | 205. | 27.43 |
| 66. | 117.57 | 206. | 364.96 |
| 67. | 151.31 | 207. | 59.74 |
| 68. | 39.69 | 208. | 37.13 |
| 69. | 98.20 | 209. | 117.74 |
| 70. | 282.46 | 210. | 41.78 |
| 71. | 12.15 | 211. | 144.13 |
| 72. | 57.79 | 212. | 32.17 |
| 73. | 100.86 | 213. | 307.36 |
| 74. | 62.39 | 214. | 54.58 |
| 75. | 125.20 | 215. | 36.90 |
| 76. | 276.89 | 216. | 42.49 |
| 77. | 96.55 | 217. | 365.74 |
| 78. | 159.53 | 218. | 289.29 |
| 79. | 3.81 | 219. | 53.52 |
| 80. | 38.54 | 220. | 145.11 |
| 81. | 143.66 | 221. | 369.74 |
| 82. | 64.74 | 222. | 21.11 |
| 83. | 102.15 | 223. | 183.50 |
| 84. | 29.65 | 224. | 5.70 |
| 85. | 250.19 | 225. | 34.60 |
| 86. | 207.23 | 226. | 19.19 |
| 87. | 109.01 | 227. | 78.79 |
| 88. | 7.78 | 228. | 57.83 |
| 89. | 15.07 | 229. | 195.98 |
| 90. | 244.82 | 230. | 254.43 |
| 91. | 248.50 | 231. | 61.56 |
| 92. | 17.28 | 232. | 61.84 |
| 93. | 54.97 | 233. | 55.33 |
| 94. | 232.54 | 234. | 156.34 |
| 95. | 66.31 | 235. | 142.67 |
| 96. | 188.00 | 236. | 127.71 |
| 97. | 84.03 | 237. | 183.00 |
| 98. | 132.97 | 238. | 81.12 |
| 99. | 170.74 | 239. | 214.95 |
| 100. | 92.61 | 240. | 13.09 |
| 101. | 57.62 | 241. | 84.34 |
| 102. | 386.35 | 242. | 146.41 |
| 103. | 116.84 | 243. | 95.20 |
| 104. | 217.59 | 244. | 26.79 |
| 105. | 178.74 | 245. | 150.57 |
| 106. | 226.73 | 246. | 43.44 |
| 107. | 61.24 | 247. | 236.76 |
| 108. | 100.71 | 248. | 46.86 |
| 109. | 106.09 | 249. | 32.76 |
| 110. | 30.94 | 250. | 19.20 |
| 111. | 50.17 | 251. | 145.06 |
| 112. | 204.21 | 252. | 63.79 |
| 113. | 88.38 | 253. | 79.83 |
| 114. | 60.41 | 254. | 130.86 |
| 115. | 20.83 | 255. | 86.90 |
| 116. | 70.51 | 256. | 34.60 |
| 117. | 81.85 | 257. | 49.23 |
| 118. | 74.83 | 258. | 41.84 |
| 119. | 32.16 | 259. | 154.07 |
| 120. | 152.14 | 260. | 14.41 |
| 121. | 101.95 | 261. | 15.36 |
| 122. | 57.36 | 262. | 45.82 |
| 123. | 164.94 | 263. | 72.34 |
| 124. | 107.65 | 264. | 25.22 |
| 127. | 118.65 | 265. | 39.85 |
| 125. | 20.48 | 266. | 109.58 |
| 128. | 65.10 | 267. | 55.98 |
| 129. | 37.58 | 268. | 71.39 |
| 130. | 233.58 | 269. | 36.89 |
| 131. | 37.18 | 270. | 163.32 |
| 132. | 142.28 | 271. | 53.25 |
| 133. | 184.25 | 272. | 8.03 |
| 134. | 62.24 | 273. | 114.28 |
| 135. | 121.61 | 274. | 152.00 |
| 136. | 165.17 | 275. | 99.50 |
| 137. | 176.91 | 276. | 449.41 |
| 138. | 47.52 | 277. | 84.19 |
| 139. | 79.42 | 278. | 53.60 |
| 140. | 55.00 | 279. | 7.14 |

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 280. | 107.96 | 336. | 196.37 |
| 281. | 30.96 | 337. | 19.58 |
| 282. | 199.25 | 338. | 238.47 |
| 283. | 107.93 | 339. | 96.18 |
| 284. | 26.08 | 340. | 23.18 |
| 285. | 32.84 | 341. | 91.56 |
| 286. | 74.42 | 342. | 206.82 |
| 287. | 11.13 | 343. | 32.09 |
| 288. | 193.93 | 344. | 55.83 |
| 289. | 36.00 | 345. | 136.49 |
| 290. | 54.11 | 346. | 28.12 |
| 291. | 29.46 | 347. | 56.46 |
| 292. | 298.95 | 348. | 14.22 |
| 293. | 45.04 | 349. | 96.59 |
| 294. | 48.23 | 350. | 88.81 |
| 295. | 206.41 | 351. | 42.01 |
| 296. | 234.59 | 352. | 60.41 |
| 297. | 16.01 | 353. | 23.76 |
| 298. | 58.96 | 354. | 33.02 |
| 299. | 83.25 | 355. | 45.30 |
| 300. | 286.79 | 356. | 29.09 |
| 301. | 116.91 | 357. | 36.62 |
| 302. | 8.15 | 358. | 56.67 |
| 303. | 60.64 | 359. | 35.91 |
| 304. | 48.47 | 360. | 76.20 |
| 305. | 87.11 | 361. | 349.27 |
| 306. | 25.56 | 362. | 28.46 |
| 307. | 35.98 | 363. | 135.13 |
| 308. | 117.78 | 364. | 253.70 |
| 309. | 40.12 | 365. | 105.77 |
| 310. | 49.90 | 366. | 15.47 |
| 311. | 19.95 | 367. | 234.99 |
| 312. | 72.03 | 368. | 17.87 |
| 313. | 57.92 | 369. | 141.95 |
| 314. | 12.35 | 370. | 202.68 |
| 315. | 15.89 | 371. | 119.00 |
| 316. | 234.08 | 372. | 30.01 |
| 317. | 90.99 | 373. | 29.09 |
| 318. | 119.84 | 374. | 21.23 |
| 319. | 32.74 | 375. | 43.56 |
| 320. | 88.95 | 376. | 20.87 |
| 321. | 131.81 | 377. | 12.31 |
| 322. | 42.17 | 378. | 16.36 |
| 323. | 53.07 | 379. | 52.73 |
| 324. | 131.67 | 380. | 18.40 |
| 325. | 71.50 | 381. | 37.74 |
| 326. | 155.03 | 383. | 79.89 |
| 327. | 47.56 | 384. | 111.15 |
| 328 | 21.16 | 385. | 196.33 |
| 329. | 18.13 | 386. | 9.17 |
| 330. | 69.66 | 388. | 208.33 |
| 331. | 43.01 | 392. | 18.48 |
| 332. | 68.60 | 393. | 30.52 |
| 333. | 72.55 | 396. | 89.71 |
| 334. | 179.53 | 400. | 72.39 |
| 335. | 54.53 | 401. | 30.21 |

З місячних вкладок старих родів обезп. $33,103.24

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 7. | 1.34 | 185. | 1.66 |
| 10. | 3.38 | 195. | 6.89 |
| 16. | 2.31 | 204. | 16.81 |
| 23. | 1.37 | 206 | 17.96 |
| 25. | 12.30 | 211. | 8.31 |
| 26. | 10.96 | 213. | 10.84 |
| 28. | 1.24 | 217. | 26.51 |
| 29. | 3.25 | 218. | 3.19 |
| 31. | 7.32 | 221. | 7.60 |
| 34. | 2.15 | 223. | 3.54 |
| 37. | 2.09 | 229. | 3.68 |
| 38. | 11.58 | 234. | 3.53 |
| 42. | 3.53 | 235. | 2.67 |
| 44. | 6.12 | 237. | 5.50 |
| 56. | 13.66 | 239. | 29.05 |
| 58. | 4.47 | 242. | 7.80 |
| 59. | 14.93 | 243. | 4.34 |
| 64. | 5.12 | 245. | 8.66 |
| 65. | 18.74 | 246. | 1.20 |
| 67. | 2.68 | 247. | 11.64 |
| 70. | 2.45 | 248. | 2.04 |
| 74. | 3.23 | 252. | 1.34 |
| 75. | 1.96 | 253. | 1.79 |
| 78. | 8.11 | 266. | 10.74 |
| 83. | 10.00 | 267. | 11.22 |
| 84. | 2.41 | 269. | 3.54 |
| 85. | 8.33 | 271. | 4.31 |
| 87. | 15.99 | 276. | 10.51 |
| 91. | 2.77 | 278. | 1.36 |
| 92. | 2.52 | 281. | 19.26 |
| 94. | 21.45 | 284. | 3.99 |
| 97. | 24.28 | 292. | 2.54 |
| 100. | 4.15 | 295. | 15.33 |
| 102. | 17.27 | 301. | 12.37 |
| 106 | 3.18 | 308 | 2.67 |
| 110. | 8.38 | 309. | 7.26 |
| 112. | 7.35 | 313. | 2.35 |
| 113. | 2.45 | 322. | 2.04 |
| 115. | 2.21 | 323. | 4.09 |
| 117. | 8.15 | 324. | 2.41 |
| 122. | 2.02 | 326. | 18.45 |
| 130. | 9.93 | 333. | 2.45 |
| 131. | 6.44 | 334. | 1.94 |
| 133. | 4.97 | 336. | 10.19 |
| 137. | 8.40 | 337. | 1.16 |
| 138. | 4.46 | 338. | 11.01 |
| 142. | 5.34 | 344. | 4.48 |
| 143. | 2.57 | 345. | 3.19 |
| 144. | 13.72 | 346. | 2.51 |
| 145. | 3.53 | 349. | 3.25 |
| 147. | 22.04 | 350. | 1.70 |
| 151. | 2.37 | 351. | 1.71 |
| 152. | 97 | 357. | 16.11 |
| 155. | 4.15 | 358. | 2.67 |
| 160. | 35.66 | 361. | 30.68 |
| 163. | 7.35 | 363. | 14.51 |
| 167. | 7.15 | 366. | 4.73 |
| 168. | 2.67 | 367. | 3.56 |
| 177. | 17.28 | 371. | 9.74 |
| 179. | 6.99 | 372. | 22.72 |
| 181. | 2.68 | 383. | 4.62 |
| 183. | 5.80 | 385. | 7.13 |
| | | 388. | 5.19 |

| | |
|---|---|
| З місячних вкладок нових родів обезп. | $ 950.48 |
| За календар на 1930 | 4,148.30 |
| Разом від членів | $38.197.02 |
| Процент від бондів | 242.37 |
| Процент від моречів | 8,614.01 |
| Свобода рент за офіси і друкарню | 5,353.30 |
| Зворот до фонду резервового за ужитий капітал в дім У. Н. С. | 5,000.00 |
| Сплати морґечів | 2,503.00 |
| Зворот асекураційної премії | 111.14 |

#### Сирітські части по бл. п.:

| | |
|---|---|
| Вартол. Газдин, в. 8 | 400.00 |
| Микола Ґинґа, в. 76 | 1,000.00 |
| Дмитро Щур, в. 96 | 200.00 |
| Анна Чайковська, в. 110 | 600.00 |
| Іван Шевчук, в. 177 | 800.00 |
| Зофія Огорілка, в. 198 | 1,000.00 |
| Ілія Сулима, в. 181 | 250.00 |
| Марія Микитюк, в. 216 | 500.00 |
| Іван Чучман, в. 221 | 1,000.00 |
| Панько Пілат, в. 234 | 160.00 |
| Іван Олексишин, в. 280 | 500.00 |
| Катер. Лещишин, в. 304 | 200.00 |
| Кароліна Козевич, в. 344 | 800.00 |
| Разом | $70,172.62 |

### РОЗХІД:

#### Виплати посмертних запомог по бл. п.:

| | |
|---|---|
| Дмитро Котляр, в. 1 | 1,000.00 |
| Вартол. Газдин, в. 8 | 1,000.00 |
| Анна Барна, в. 18 | 1,000.00 |
| Марія Омахель, в. 32 | 1,000.00 |
| Анна Бутрин, в. 45 | 1,000.00 |
| Іван Юзвяк, в. 45 | 1,000.00 |
| Кирило Рубанець, в. 59 | 1,000.00 |
| Мих. Вовчак, в. 65 | 1,000.00 |
| Марія Савран, в. 75 | 1,000.00 |
| Микола Ґинґа, в. 76 | 1,000.00 |
| В. Натребецький, в. 76 | 1,000.00 |
| Стефан Швець, в. 84 | 500.00 |
| Дмитро Щур, в. 96 | 500.00 |
| Катер. Феснак, в. 102 | 1,000.00 |
| Анна Чайковська, в. 110 | 1,000.00 |
| Андрій Бучко, в. 157 | 750.00 |
| Андрій Косяк, в. 174 | 1,000.00 |
| Іван Шевчук, в. 177 | 1,000.00 |
| Ілія Сулима, в. 181 | 500.00 |
| Зофія Огорілко, в. 198 | 1,000.00 |
| Марія Микитюк, в. 216 | 500.00 |
| Марія Красота, в. 216 | 500.00 |
| Антін Плекан, в. 220 | 1,000.00 |
| Іван Чучман, в. 221 | 1,000.00 |
| Фел. Лефковські, в. 229 | 1,000.00 |
| Панько Пилат, в. 234 | 500.00 |
| Андрій Сайчук, в. 270 | 1,000.00 |
| Іван Олексишин, в. 280 | 1,000.00 |
| З. Андрусишин, в. 282 | 1,000.00 |
| Агн. Селецька, в. 294 | 500.00 |
| Кат. Лищишин, в. 304 | 500.00 |
| С. Качоровський, в. 334 | 1,000.00 |
| Карол. Козевич, в. 344 | 1,000.00 |
| Іван Ґофран, в. 363 | 500.00 |
| Семен Савка, в. 364 | 1,000.00 |
| Юрій Пукас, в. 369 | 900.00 |
| Іван Вольський, в. 369 | 150.00 |
| Мих. Сидорик, в. 379 | 1,000.00 |
| Федор Рокощевський, в. 400 | 1,000.00 |

#### Запомоги з фонду запомогового:

| | |
|---|---|
| Павло Матицяк, в. 1 | 75.00 |
| Іван Каплун, в. 29 | 50.00 |
| Петро Совірка, в. 45 | 100.00 |
| Микита Кікта, в. 48 | 100.00 |
| Олекса Шийка, в. 63 | 50.00 |
| Павло Похмурський, в. 64 | 75.00 |
| Марія Назаревич, в. 69 | 50.00 |
| Андрій Ворек, в. 74 | 50.00 |
| Стефан Кузмяк, в. 86 | 50.00 |
| Теодор Іваськів, в. 90 | 50.00 |
| Григорій Пятничанський, від. 90 | 75.00 |
| Мик. Жуковський, в. 99 | 50.00 |
| П. Чайковський, в. 110 | 75.00 |
| Юрій Маньків, в. 149 | 50.00 |
| Франко Дурда, в. 175 | 50.00 |
| Петро Місяк, в. 209 | 50.00 |
| Федор Місяк, в. 209 | 75.00 |
| Яким Яцинич, в. 300 | 75.00 |
| Вас. Левицький, в. 333 | 50.00 |
| Иосиф Тирчик, в. 350 | 75.00 |
| Іван Рудий, в. 361 | 75.00 |
| Михайло Гузар, в. 361 | 75.00 |
| Тимофій Будняк, в. 367 | 50.00 |
| Дмитро Ґнатів, в. 367 | 50.00 |

#### Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

| | |
|---|---|
| І. Петшиковський, в. 210 | 425.00 |
| Данько Дутчак, в. 80 | 20.00 |
| Стефан Стадник, в. 191 | 104.50 |
| Григорій Білий, в. 7 | 150.00 |
| Іван Паславський, в. 246 | 158.75 |
| Григорій Озоґа, в. 29 | 500.00 |
| М. Сеньчак, в. 27 (ст.) | 125.00 |
| Теодозій Шкурат, в. 10 | 181.25 |

#### Виплати з фонду народного:

| | |
|---|---|
| Ів. Кучапський, в. 173, стипендія | 500.00 |

#### Виплати з фонду адміністраційного:

| | |
|---|---|
| Свобода за орґан | 4,025.40 |
| Свобода за календар | 4,178.40 |
| Платня гол. уряду | 560.00 |
| Зворот до резервового фонду, процент від грошей, інвест. в будинок У. Н. Союза | 5,000.00 |
| Бонди гол. урядників | 300.00 |
| Асекурація від огню | 97.18 |
| Кошти засідання гол. екзекутиви | 96.62 |
| Гол. лікар за квартал | 37.50 |
| Переплет місячних книг | 20.80 |
| Видатки канцелярійні, почта, телефон і т. п. | 37.54 |
| Інвестиція готівки в бондах | 100,042.00 |
| Процент на бондах | 626.51 |
| Разом | $152,011.45 |

### ЗІСТАВЛЕННЄ:

| | |
|---|---|
| Готівка з кінцем міс. листопада остала | $427,456.18 |
| Прихід за грудень | 70,172.62 |
| Разом | 497,628.80 |
| Розхід за грудень | 152,011.45 |
| Готівка з кінцем міс. грудня остає | $345,617.35 |

### БІЛЯНС.

#### Стан чинний:

| | |
|---|---|
| Готівка | $ 345,617.35 |
| Морґечі | 1,161,136.50 |
| Бонди | 560,032.80 |
| Реальність | 125,000.00 |
| Разом | $2,191,786.65 |

#### Стан довжний:

| | |
|---|---|
| Фонд посмертний | $1,572,199.53 |
| „ резервовий | 322,410.19 |
| „ запомоговий | 68,111.42 |
| „ адміністрац. | 15,669.89 |
| „ конвенційний | 7,893.50 |
| „ народний | 8,534.90 |
| „ сирітський | 196,967.22 |
| Разом | $2,191,786.65 |

**Мик. Мурашко**, гол. предс.
**В. Левчик**, гол. касієр.
**Р. Слободян**, г. фін. секр.

# КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

## МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

## за грудень 1929 року.

### ПРИХІД:

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 1. | 25.50 | 141. | 2.25 |
| 2. | 20.55 | 142. | 10.35 |
| 3. | 11.70 | 144. | 3.60 |
| 4. | 2.48 | 145. | 2.70 |
| 5. | 6.30 | 146. | 11.00 |
| 6. | 2.25 | 147. | 58.47 |
| 7. | 24.55 | 148. | 4.50 |
| 8. | 17.10 | 149. | 6.95 |
| 9. | 22.50 | 150. | 1.65 |
| 10. | 5.20 | 151. | 7.45 |
| 12. | 2.50 | 152. | 3.05 |
| 13. | 5.65 | 155. | 48.60 |
| 14. | 2.50 | 156. | 13.05 |
| 15. | 3.38 | 157. | 1.35 |
| 16. | 11.05 | 158. | 90 |
| 17. | 4.50 | 159. | 10.35 |
| 18. | 9.45 | 160. | 10.80 |
| 20. | 6.30 | 161. | 11.30 |
| 21. | 8.78 | 162. | 3.15 |
| 22. | 15.98 | 163. | 8.55 |
| 23. | 2.95 | 164. | 10.80 |
| 24. | 16.90 | 165. | 2.70 |
| 25. | 1.60 | 166. | 1.80 |
| 26. | 3.60 | 167. | 4.50 |
| 27. | 2.05 | 168. | 24.10 |
| 28. | 24.55 | 169. | 75 |
| 29. | 21.15 | 170. | 13.05 |
| 31. | 16.65 | 171. | 25 |
| 33. | 4.95 | 172. | 1.95 |
| 34. | 22.73 | 173. | 6.08 |
| 35. | 2.40 | 174. | 4.05 |
| 36. | 75 | 175. | 8.80 |
| 38. | 20.70 | 176. | 4.10 |
| 39. | 10.58 | 177. | 6.75 |
| 40. | 10.40 | 179. | 24.08 |
| 41. | 1.15 | 181. | 13.05 |
| 42. | 9.00 | 182. | 10.80 |
| 43. | 4.05 | 183. | 3.35 |
| 44. | 24.53 | 185. | 5.90 |
| 45. | 13.27 | 187. | 90 |
| 46. | 1.15 | 188. | 4.75 |
| 47. | 3.65 | 189. | 2.70 |
| 48. | 5.40 | 191. | 6.98 |
| 50. | 7.20 | 192. | 6.25 |
| 51. | 1.13 | 193. | 7.63 |
| 52. | 75 | 196. | 2.70 |
| 53. | 6.30 | 197. | 90 |
| 54. | 3.60 | 198. | 3.40 |
| 55. | 7.00 | 200. | 10.60 |
| 56. | 22.50 | 201. | 6.10 |
| 57. | 9.25 | 203. | 6.30 |
| 58. | 13.30 | 204. | 12.10 |
| 59. | 14.40 | 205. | 4.50 |
| 60. | 1.58 | 206. | 45.23 |
| 61. | 5.63 | 207. | 6.30 |
| 62. | 5.65 | 208. | 2.45 |
| 63. | 22.95 | 209. | 12.15 |
| 64. | 7.05 | 210. | 3.45 |
| 65. | 37.10 | 211 | 9.75 |
| 66. | 4.05 | 212. | 2.55 |
| 67. | 17.55 | 213. | 24.10 |
| 68. | 1.80 | 214. | 10.80 |
| 69. | 4.95 | 217. | 36.68 |
| 70. | 24.75 | 218. | 38.30 |
| 72. | 9.21 | 219. | 4.50 |
| 73. | 9.68 | 220. | 17.33 |
| 74. | 1.60 | 221. | 19.60 |
| 75. | 18.25 | 223. | 25.60 |
| 76. | 30.60 | 224. | 1.35 |
| 77. | 9.00 | 226. | 2.50 |
| 78. | 3.60 | 227. | 5.65 |
| 80. | 4.30 | 228. | 4.10 |
| 82. | 7.90 | 229. | 16.20 |
| 83. | 15.98 | 230. | 33.30 |
| 85. | 31.86 | 231. | 9.68 |
| 86. | 8.55 | 232. | 6.10 |
| 87. | 16.88 | 233. | 58 |
| 88. | 65 | 234. | 28.35 |
| 89. | 3.85 | 235. | 7.88 |
| 90. | 28.60 | 236. | 4.95 |
| 91. | 25.90 | 237. | 23.40 |
| 94. | 15.75 | 238. | 3.70 |
| 93. | 3.60 | 239. | 29.03 |
| 95. | 5.63 | 240. | 1.90 |
| 96. | 18.00 | 241. | 10.25 |
| 97. | 20.25 | 242. | 14.20 |
| 98. | 6.55 | 243. | 17.78 |
| 99. | 20.70 | 244. | 4.10 |
| 100. | 7.00 | 245. | 18.90 |
| 102. | 38.48 | 246. | 5.25 |
| 103. | 6.75 | 247. | 29.55 |
| 104. | 19.15 | 248. | 4.80 |
| 105. | 11.25 | 250. | 1.35 |
| 106. | 6.00 | 251. | 12.15 |
| 107. | 9.00 | 252. | 7.90 |
| 108. | 8.35 | 253. | 5.90 |
| 109. | 13.28 | 254. | 3.60 |
| 110. | 75 | 255. | 4.50 |
| 112. | 19.15 | 257. | 3.15 |
| 113. | 6.30 | 258. | 4.50 |
| 114. | 8.45 | 259. | 17.10 |
| 115. | 1.15 | 261. | 2.05 |
| 116. | 12.15 | 262. | 6.52 |
| 117. | 1.60 | 263. | 7.96 |
| 118. | 3.15 | 264. | 3.15 |
| 120. | 18.28 | 265. | 2.25 |
| 121. | 13.95 | 266. | 5.40 |
| 123. | 10.80 | 267. | 4.05 |
| 124. | 14.40 | 268. | 5.18 |
| 126. | 2.70 | 269. | 5.18 |
| 127. | 12.85 | 270. | 20.95 |
| 128. | 8.85 | 271. | 3.40 |
| 129. | 2.25 | 273. | 12.40 |
| 130. | 11.50 | 274. | 10.80 |
| 131. | 8.55 | 275. | 7.65 |
| 132. | 18.00 | 276. | 62.35 |
| 133. | 10.35 | 277. | 4.73 |
| 135. | 5.40 | 278. | 9.50 |
| 136. | 21.60 | 280. | 3.15 |
| 137. | 27.00 | 281. | 2.15 |
| 139. | 4.75 | 282. | 30.20 |
| 140. | 6.15 | 283. | 6.30 |

| Відділ | Заплатив | Відділ | Заплатив |
|---|---|---|---|
| 284. | 2.05 | 338. | 25.90 |
| 285. | 3.60 | 339. | 12.60 |
| 286. | 3.60 | 340. | 3.15 |
| 288. | 24.53 | 341. | 10.78 |
| 289. | 5.63 | 342. | 27.90 |
| 290. | 4.75 | 343. | 3.40 |
| 292. | 22.27 | 344. | 5.40 |
| 293. | 1.35 | 345. | 15.55 |
| 294. | 4.05 | 346. | 5.20 |
| 295. | 26.10 | 347. | 7.05 |
| 296. | 18.25 | 349. | 10.15 |
| 297. | 3.45 | 350. | 2.03 |
| 298. | 6.50 | 351. | 4.95 |
| 299. | 3.85 | 352. | 7.45 |
| 300. | 17.80 | 355. | 4.15 |
| 301. | 12.15 | 356. | 1.15 |
| 302. | 75 | 357. | 3.85 |
| 303. | 1.80 | 358. | 4.05 |
| 305. | 5.65 | 359. | 4.75 |
| 306. | 50 | 360. | 11.95 |
| 307. | 3.55 | 361. | 28.35 |
| 308. | 17.10 | 362. | 9.25 |
| 309. | 4.05 | 363. | 21.60 |
| 310. | 5.65 | 364. | 20.70 |
| 312. | 10.80 | 365. | 13.75 |
| 313. | 50 | 366. | 3.60 |
| 314. | 1.60 | 367. | 14.75 |
| 316. | 22.50 | 368. | 75 |
| 317. | 12.45 | 369. | 23.85 |
| 318. | 13.05 | 370. | 8.55 |
| 320. | 8.23 | 371. | 14.20 |
| 321. | 18.70 | 372. | 50 |
| 322. | 2.70 | 374. | 5.18 |
| 323. | 9.00 | 377. | 50 |
| 324. | 10.50 | 378. | 1.80 |
| 326. | 13.50 | 379. | 5.85 |
| 327. | 3.85 | 380. | 4.73 |
| 328. | 2.70 | 381. | 4.05 |
| 330. | 2.95 | 383. | 9.00 |
| 331. | 7.65 | 384. | 16.20 |
| 332. | 9.00 | 385. | 22.28 |
| 333. | 12.40 | 386. | 50 |
| 334. | 13.73 | 388. | 14.63 |
| 335. | 5.35 | 396. | 13.50 |
| 336. | 20.25 | 400. | 14.85 |
| 337. | 1.15 | 401. | 4.05 |

| | |
|---|---|
| З місячних вкладок | $3,448.67 |
| Процент від бондів | 75.00 |
| Процент від морґечів | 150.00 |
| Сплата морґечу | 500.00 |
| Процент з банків | 483.36 |
| Перенос старої резерви Молодечого Союза | 17,350.19 |
| Разом | $22,007.22 |

### РОЗХІД:

#### Виплати посмертних запомог по бл. п.

| | |
|---|---|
| Иосиф Гривняк, в. 29 | 20.00 |
| Марія Ценкі, в. 147 | 18.00 |
| Дм. Солоничний, в. 360 | 22.00 |

#### Виплати з фонду адміністраційного:

| | |
|---|---|
| Платня помічних сил | 232.00 |
| Переплет книг | 15.60 |
| Видатки канцелярійні | 16,33 |
| Інвестиція готівки в бондах | 20,595.00 |
| Процент на бондах | 163.80 |
| Разом | $21,082.73 |

### ЗІСТАВЛЕННЄ:

| | |
|---|---|
| Готівка з кінцем міс. листопада остала | $89,512.83 |
| Прихід за грудень | 22,007.22 |
| Разом | 111,520.05 |
| Розхід за грудень | 21,082.73 |
| Готівка з кінцем міс. грудня остає | $90,437.32 |

### БІЛЯНС.

#### Стан чинний:

| | |
|---|---|
| Готівка | $90,437.32 |
| Морґечі | 51,600.00 |
| Бонди | 57,218.00 |
| Разом | $199,255.32 |

#### Стан довжний:

| | |
|---|---|
| Фонд посмертний | $139,086.92 |
| „ адміністрац. | 60,168.40 |
| Разом | $199,255.32 |

**Мик. Мурашко**, гол. предс.
**В. Левчик**, гол. касієр.
**Р. Слободян**, г. фін. секр.



# ВІДОЗВА

## ДО ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА ЗАБОЛОТЦІ, ПОВІТ БРОДИ.

Громадяне села Заболотці, брідського повіту, приступили до будови власного дому, для приміщення читальні Тов. „Просвіта" враз з салею для аматорських вистав і торговельної кооперативи. Діло це велике та гарне, жаль лиш, що переходить наші убогі сили. Хтож краще зрозуміє наше важке положення, нашу нужду, як не Ви, Дорогі Родимці, яких ця нужда вигнала аж за море добувати кращої долі? Не вистає наших добровільних субскрипцій, ні придбань Аматорського Кружка, ні безплатних рук праці, яких жертвуємо стільки, скільки буде потреба! Всього того замало! По обчисленню наших сил у праці і грошах, нам стало ясно, що без Вашої, Дорогі Краяни, щедрої помочи, нічого не вдіємо.

При тому звертаємося до своїх односельчан і братів в Америці, допомогти нам своїми жертвами до будови Народного Дому. Ми будемо дуже вдячні, що слава і розвій нашого рідного села лежить на серці Вам усім. Цеж діло загального добра, а через те і загального обовязку. Приложіть своїх трудящих рук до будови храму просвіти, без якої не сила визволитись нам з пут темноти і неволі. — Подайте поміч у великому змаганню за світло і правду. Ви читаєте часописи, то знаєте, як у нас села горнуться до кооперативної організації і до роботи на просвітній ниві. І ми хочемо іти їх добрими слідами, хочемо хоч частинно почувати себе господарями нашої прадідної землі, бо своя правда може бути лиш у своїй хаті. Тому просимо Вас, оголосіть у своїх часописах, зорганізуйте комітет, котрий занявсяби щиро збіркою тих датків, або шліть самі добровільні датки просто на руки комітету в Заболотцях. Маємо надію, що Ваші серця бються ще любовою до рідної країни і до громади. Маємо надію, що Ви на просвіту і славу свого народу нічого не пожалуєте і не знайдеться між Вами ні один, що не кине лепти, хотьби на одну цеглинку. Очікуємо Вашої помочи і просимо сердечно не відмовити нам її — Заболотці, пов. Броди, воєвідство Тернопіль. Галичина.

За Комітет:

**Ілько Мельник**, голова; **Михайло Швайка**, секр.; **Павло Процай, Петро Сітка, Микола Миськів, Теодор Мамчур, Пилип Бохно, Теодор Щвайка, Юрко Швайка.**

Отся відозва прийшла до Мінneaполіс, Мінн., на руки п. Антона Процая. Зпоміж односельчан вибрано комітет, який має зайнятися збіркою на поміч будові Народного Дому в Заболотцях. До комітету ввійшли: **Антін Процай**, предсідатель; **Петро Садовий**, секретар; **Іван Процай**, касієр.

По дальші інформації просимо звертатися листовно або особисто до предсідателя на адресу:

**Антін Процай,**
211 — 9th Ave., N. E.,
Minneapolis, Minn.